

Історія 10

Лекція #9

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА: ТЕРОР 1929-1939

Перша хвиля терору: 1929-1934

- ❖ Індустріялізація і колективізація 1929 – 1932 прямували СРСР до все більшої централізації і зосередження (concentration) влади в Москві.
- ❖ З централізацією також закінчилися мрії про незалежну Радянську Україну, а майже усі які пропонували ідею незалежної УРСР в 20-тих роках, були ліквідовані Сталіном в 30-тих роках.

❖ Сталін, між 1929 і 1939 має візію одної могутньої, індустріалізованої, соціалістичної держави, яка є одно-думна, одно-культурна, одно-мовна (російська) соціалістична диктатура.

❖ Перші жертви репресій в Україні, були націоналісти пов'язані із українськими урядами 1917 – 1921 років, (переважно не-більшовиками), як також і видатні діячі культури і науки.

- ❖ Об'єднане Державне Політичне Управління (О.Д.П.У. – тобто нова назва тайної поліції) звинувачувало бувших учасників Визвольних Змагань у:
 - членстві (membership) в “анти-радянських організаціях;
 - підробляли (fabricated) докази (evidence) яка підтверджували звинувачення;
 - змушували людей публічно каятися (confess and ask for pardon) за свої злочини;

- провадили публічними показовими судовими розправами (public show trials), які в найменших подробицях (in the smallest detail) розписували у всіх газетах;
- розголошували в пресі злочини “ворогів соціалізму;”
- розписувалися про шпигунів, шайки саботажників, та списували всіх хто був звинувачуваний, в пошуках нових жертв на арешт і страту.

❖ 1929 – 1930 розкрито так звану “Спілку Визволення України,” організацію якої члени мали за мету (за твердженням ОДПУ) :

“підборкання селянства проти колективізації, контакт із тайними (*secret*) еміграційними організаціями, план убити Сталіна, план відокремити (*secede*) УСРР від СРСР,” та багато інших злочинів проти СРСР.

❖ Звинувачували 45 науковців (scholars), письменників і членів інтелігенції в членстві цієї неіснуючої організації.

❖ Усіх заарештовано і вивезено на Сибір або знищено.

➤ Судова розправа проти СВУ, 9 березня – 19 квітня 1933, м. Харків, Укр. СРР

- ❖ Цим процесом почалася система підозри (suspicion) і нападу на інтелігенцію.
- ❖ В наступних роках ця система наклепів, звинувачень, нападів і парадних судових розправ зростала і захоплювала у свою сітку щораз більше і більше людей.

❖ Все-Українська Академія Наук стає підозрілою організацією, і уряд цензурує видання Академії (censors the scientific papers), закриває наукові секції, і виганяє із постів “буржуазних націоналістів.”

- закрито секцію історії, звинувачено Грушевського і заслано його в Росію, де він вмирає у 1934 р.
- більшість його співробітників (co-workers) і учнів постраждали багато гірше підчас їхніх переслідувань (persecution).

❖ В 1933, позбувшись фермерів і не-більшовицьких націоналістів, Сталін звертає увагу на членів КП(б)У, щоб вичистити тих “котрі зробили ідеологічні помилки й порахунки (*accounts, calculations*),” іншими словами, вони в минулому насправді, або ні, не погодилися з політикою партії в Москві та з політикою Сталіна.

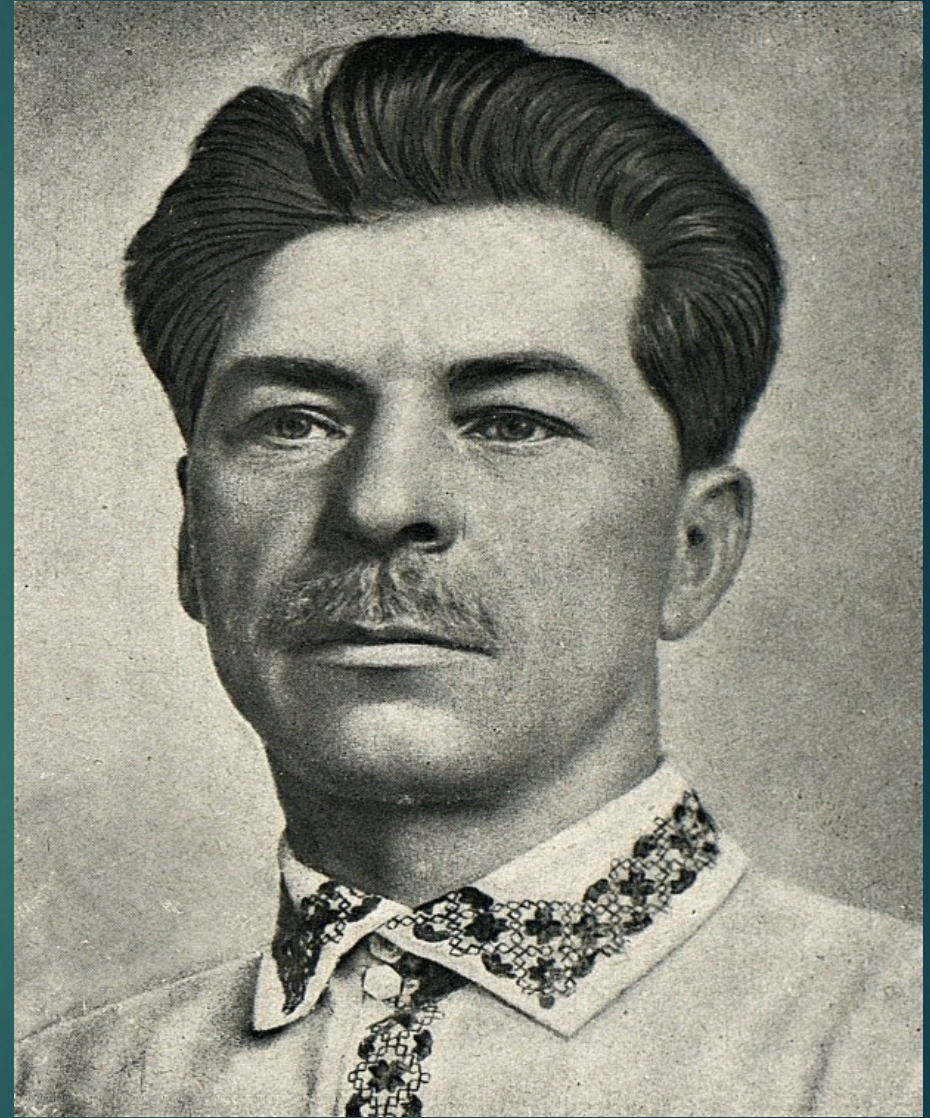
- наслідок був виключення з партії, і...
- заслання на Сибір або розстріл.

- ❖ В 1933 також починається напад на тих українських «націоналістів,» які потайки (secretly) крилися в КП(б)У, яких підтримували куркулів і які грозили соціялізму [Тобто, на тих людей яких було вже знищено між 1929 – 1932].
- ❖ Іншими словами, почався процес проти всіх тих котрі творили та підтримували політику українізації.

❖ В газеті *Правда*; на пленумах Центрального Комітету СРСР; та на з'їздах Ком-Партії (б) Укр. СРР, українських членів звинувачували в:

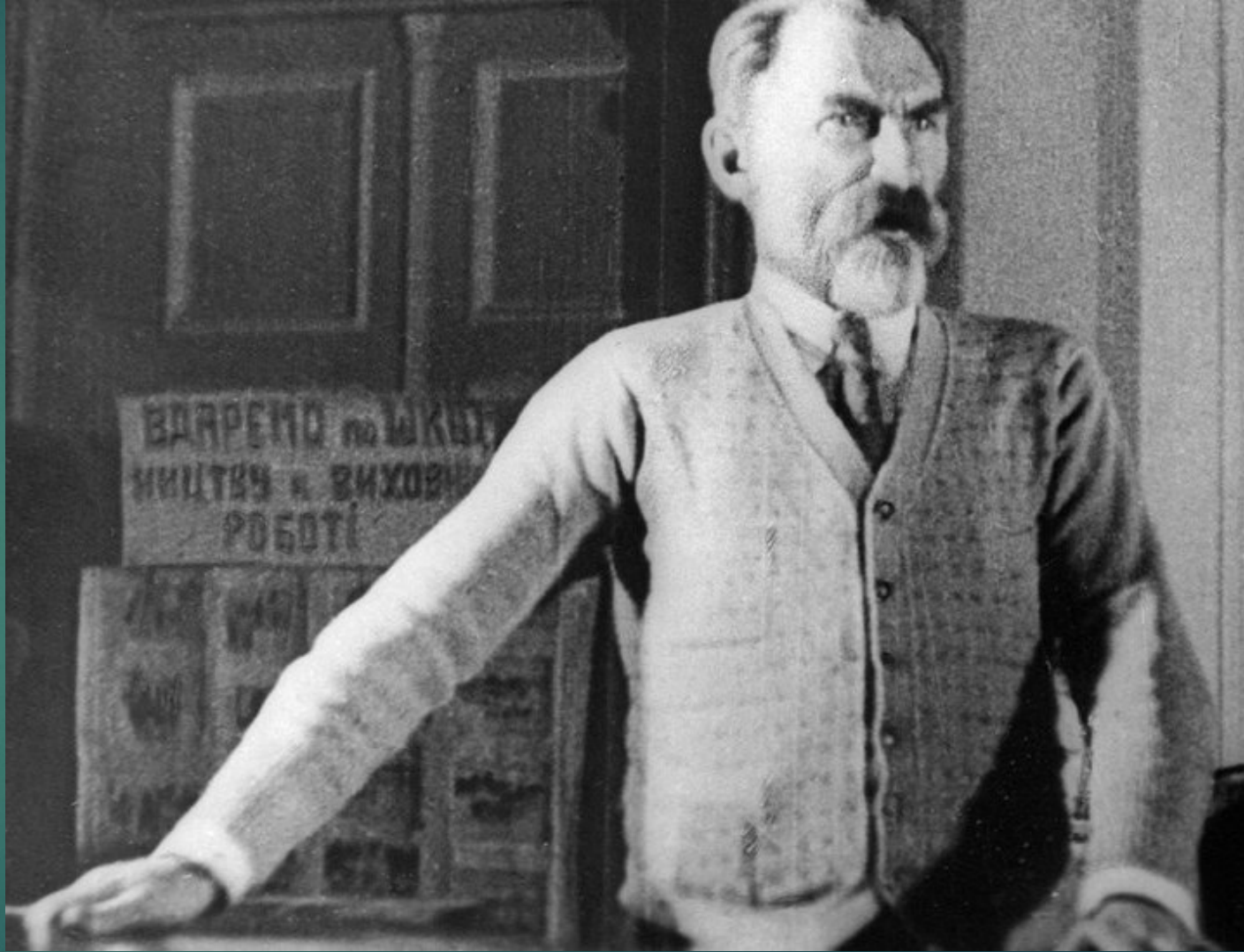
- в не збиранні квоти зерна;
- нестачей продуктів;
- не виконанню запланованої продукції;
- націоналізмі;

- ❖ В січні 1933, Сталін посилає в Україну свого особистого представника (Павла Постишева), котрий замінює голову українського ОДПУ.
- ❖ Постишев замінює майже всі посади в уряді і в партії російськими урядовцями та партійними.

- ❖ Постишев мав завдання –
 - завершити колективізацію, без огляду на кошти,
 - провести чистку (cleansing) КП(б)У,
 - припинити українізацію.
- ❖ Разом із Молотовом і Кагановичом, його безсовісне завершення Голодомору запишеться в історію геноцидів 20-го століття понад 4.5 мільйонами українських жертв.

❖ Оскаржений у націоналізмі, і не готовий покинути політику українізації, Микола Скрипник поповняє самогубство 7 липня 1933, так як три місяці перед тим зробив письменник Микола Хвильовий.

- ❖ Рівночасно, вичищується нарід від ворогів соціалізму:
- ❖ Коло 15 тисяч професійних людей, і найкращих працівників арештовано;
- ❖ Між січнем 1933 і січнем 1934, КП(б)У зменшила своє членство понад 100 тисяч;
- ❖ Майже усіх довголітних членів КП(б)У арештовано, заслано на Сибір або розстріляно.

❖ Чистка партії теж захопила цілий рух українізації: філософів, авторів, редакторів (editors), художників (artists), їх майже всіх було публічно оголошено шпіонами і арештовано:

- із 240 українських письменників, “зникло” 200;
- із 85 мовознавців, зникло 62;
- фільми Довженка знято із показу, а режисера “перепроваджено” в Москву;

- закрито експериментальний театр *Березіль*, а драматурга, Миколу Куліша та режисера, Леся Курбаса заслано на Соловецькі Острови (концентраційний табір на далекій півночі Росії).
- їх замордовано в Сандармоху РСФСР 3-го листопада 1937р. разом із 300 інших українських представників «розстріляного відродження.»

- скликано з'їзд кобзарів в Харкові, і всіх 300 бандуристів які приїхали арештовано і розстріляно.
- в той сам час, щоб припинити всі націоналістичні прояви, закрито майже усі україномовні газети та установи.
- у вищих школах – університетах та політехніках, починається повно-цільний перехід науки від української на російську мову – поштовх закорінити російську як мову СРСР.

Друга хвиля терору: 1937-1938

- ❖ Якщо репресії 1929 – 1933, були майже виключно проти українського населення і партії, кінець 30-тих років проявився репресіями проти населення цілого СРСР, які знову всецільно включаючи Україну.

❖ Між 1937 – 1938, було рішено винищити всіх ворогів соціалізму (правдивих і уявних (imaginary)).

- винищено майже усіх які провадили Революцією 1917 р., так званих “батьків Революції”
- тайна поліція (тепер перейменована на Народний Комісаріат Внутрішніх Справ), без упину підробляла змови (conspiracies), шпигунів (spies), терористичні групи.

- показові судові розправи (public show trials) відбувалися вдень і вночі, переважно кінчаючи із вироком смерті (death sentence), який виконувався без-апеляційно відразу.
- знищено тих котрі виконували попередні репресії:
 - провідників партії,
 - членів тайної поліції ЧЕКА, ОДПУ і, ДПУ
 - урядовців,
 - найвищих генералів армії,
 - і так далі.

❖ Україна знов страждає найгірше.

- Сталін знову ліквідує увесь уряд і ціле керівництво КП(б)У,
- навіть знищено майже всіх тих котрі так ретельно і жорстоко виконували колективізацію 1928-1933, (окрім Кагановича і Молотова)

•

- знищено тих котрі довели до Голодомору 1932 – 1933,
- знищено тих котрі безмилосердно провадили репресіями 1929 – 1934 рр.
- на початку 1938 р. арештовано Павла Посташева за «контрреволюційну акцію проти партії комуністичної партії.» Його розстріляно в 1939 р.

❖ Цим етапом репресій в Україні займається генеральний секретар державної безпеки, НКВС, Микола Єжов, і від нього походить назва цього періоду репресій, *Єжовщина*.

- ❖ Як і більшість інших які виконували накази Сталіна в тих роках, Єжов теж не оминув терор сталінського СРСР.
- ❖ З кінцем 1939 р. Єжова арештовано за шпигунство і анти-радянську працю і після судової розправи, в лютому 1940 розстріляно.

- ❖ Хоч немає точної статистики, в роках 1937 – 1938 знищено приблизно 170,000 українців.
- ❖ В цілому СРСР:
 - коло пів мільйона людей розстріляно,
 - між 3 а 12 мільйонів заслано в систему концентраційних таборів Сибіру на тяжку працю.
 - мало хто вернувся із цих таборів живим.

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ

2022 – всі права застережені